

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-ora 6 cr a treia-ora 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Macelarilor nr. 21.

Se prenumără și la poște și la librării.

În România:

la dlul Carol Schuller în București, strada Labirint nr. 4.

Epistole nefrancate se refușă. Manuscrise nu se înapoiază

Un număr costă 5 cruceri v. a. sau 15 bani rom.

Primejdii.

(L). Nu era greu de prevăzut, că punerea în aplicare a nouelor legi religioase o să provoace incurcături cele mai serioase între confesiunile din patrie. Nici cel mai mare potrivnic al „reformelor liberale” nu va fi crezut însă, că nemulțumirile se se manifeste atât de repede și în chip așa de grav.

Într-adevăr, abia trece o zi, în care se nu se audă, că poporul infuriat ici ori colo a alungat pe conducătorul matriculelor civile, ear' primarul a refuzat să potrivească în zidul casei satului tabla cu anunțurile, așa încât dela „marea zi”, cum numesc foile jidano-maghiare ziua de 1 Octombrie, gendarmii și solgăbi-raele sunt pe drum, se fac rîndueală, se ajute la aplicarea mântuitoarelor legi.

Ear' cât despre „direcția sănătoasă” pe care Ovreii vor să o inaugureze prin nouele legi, se poate judeca limpede din cazul dela „Magyar Maros”, unde unul a îndrăsnit să se îndepărteze din primărie a crucii, ear' la Verșet când s'au prezentat la oficerul stării civile, n'au vrut să-și descopere capetele, ci voiau a se socoti ca în Sinagoga. Așa că numai grație prezenței fișpanului, care a intervenit, s'a putut preveni o încăierare între creștini și Jidani.

Cu un cuvânt, lupta confesională a început și se urmează tot mai intensiv.

Mirare nu e. În viața intimă familiară a tuturor cetățenilor, în raportul confesiunilor între dîsele și față de stat, „legiuitorji moderni ai Ungariei” au forțat o schimbare atât de mare, că ea se înfățișează ca avînd ținta să nimicească toate moravurile ce au servit veacuri de-îndelung ca temelie a actualei organizații sociale și de stat.

Unde o să ne tirască astfel de tendențe ale legiuitorilor maghiari, ce luptă amară se va încinge între stat, care vrea ca totul să-i fie subordonat și între confesiunile cari țin cu tărie la dogmele lor, o să vedem. Ceea-ce se poate însă constata chiar de acum, e că nouele legi nu impun deloc, că pentru ele abia doar Ovreii s'au manifestat. Încolo, creștinii pretutindeni s'au arătat că numai de silă

le primesc. Ba după-cum dovedește cazul dela Orșova, unii fac haz din ele, le batjocoresc.

Și mai mult este de zis în privința felului cum se aplică aceste legi. La Brașov de pildă, funcționarul a ținut să bruscheze pe primul Român, care a dat față cu el. Din Bănat se relatează un alt caz, din care rezultă cum păzitorii legii țin să arete chiar dela început, că nu le pasă nici chiar de legea nouă, ci pentru considerațiuni de maghiarisare, o calcă în picioare, schimonosind la ce Românul ține mai mult: numele!

Ce va fi mai târziu, când prin firea lucrurilor, relațiunile se vor complica, nefind vorba exclusiv numai de botez, căsătorie și moarte, ci de religia celor născuți din căsătorii mixte, de moșteniri, de acte ce se vor cere din partea cetățenilor și câte de toate.

Că deja chiar de acum se observă lacune în legile făcute în pripă, rezultă chiar și din faptul relevant de „Debrezeni Protestáns Lapok”, care propune ca statul să enunțe că sunt de prisos căsătoriile religioase dintre catolici și ortodoxi, pentru-că după legea cea nouă astfel de căsătorii și altmintreli sunt declarate de nevalabile.

Un singur lucru rămâne guvernului de făcut, dacă vrea să n'ajungem stat și confesiuni, vremuri de luptă nenorocită: să revizuească legile, despre cari noi dela început am arătat că vor produce rău, se abroage regulamentele, cari întărită populațiunea creștină.

Și aceasta s'o facă acum, până-ce focul nu s'a întins încă peste tot, până-ce aplicarea legilor n'a ajuns să intereseze și să fie simțită în toate păturile sociale.

Altfel nu numai ia asupra-i răspundere grea, dar' duce statul la incalculabile primejdii.

Aud și Ungurii? Vicepresidentul camerei austriace, vorbind în Wilten despre situația politică, a zis și următoarele relativ la condițiile pentru întărirea ideii dinastice și puterea monarhiei: „Amendouă sînt condiționate de satisfacerea dorințelor și cererilor îndreptățite a feluritelor națiuni locuitoare în acest imperiu. Nici un popor nu poate stă-

pâni pe celelalte, fiecărui ar trebui să i-se dea fără rezervă mijloacele pentru dezvoltarea sa culturală”.

Proiecte votate. Casa deputaților maghiari a primit trei proiecte relative la falsificarea produselor agricole, la crearea unui fond pe cultura vitelor și la regularea Dunării mijlocii. Proiectele s'au primit cu mici modificări.

Croații și guvernul maghiar. „Obzor” protestează și el contra intenției lui Bánffy de a se gira cu privilegiul vizitei iminente a M. Sale în Croația drept reprezentant al independenței regatului croat; acest reprezentant este numai Banul. Pentru aceea Banul ear' nu Bánffy are să salute pe M. Sa la granița croată, Binul nu Bánffy are să-l introducă în capitală. M. Sa va fi salutată și de mai multe deputațiuni din Bosnia.

Reichsrathul din Viena, după-cum se scrie, este convocat pe ziua de 22 Octombrie în sesiune ordinară.

Macedonia. „Kölnische Zeitung” anunță, că Poarta ar fi decisă să se ocupe serios cu reformele pentru Macedonia. Ele ar fi să se execute potrivit principiilor, pe cari Poarta le-a propus pentru Armenia.

Slovaci în Budapesta.

Procesul ziarului „Narodnie Noviny”.

(Raport special al „Tribunei”).

Vorbirea operatorului Dr. Miloš Stefanović.

Stimați domni jurați!

Domnul subprocuror a aflat de lipsă, ca după vorbirea de apărare să se ocupe cu partea juridică a acuzei. Dacă s'ar fi ocupat mai cu temeinic cu cauza, ar fi trebuit să ajungă la acel rezultat, la care ar fi ajuns ori-ce om nepreocupat, că adevărul este numai un obicei, că ridică acuză sub titlu de agitare contra producțiilor ziaristice, atunci când din partea presei guvernul și oamenii aceuia sînt atacați și prin aceasta inaugurează acel joc periculos, că toate acele îndreptate contra faptelor guvernului le iau de pe spatele acestuia și le aruncă în căra națiunii maghiare,

respectiv a naționalității maghiare. Aceasta este o procedură, care are intențiunea de a conturba pacea dintre naționalități și astfel să scape guvernul dinaintea acuzelor și a cărtirilor. Dacă eu m'aș ține de națiunea maghiară, n'aș permite nimănui ca pe mine să mă identifice cu guvernul și astfel să mă facă ca să consider vătămările îndreptate contra lui de îndreptate și în contra mea. Acusatorul încă recunoaște, că §. 172 din codul penal urmărește agitațiunea contra naționalității maghiare, ca întreg etnografic.

Drept-aceea se subînțelege ori-ce naționalitate, nu numai cea maghiară. Când s'a adus legea s'au ivit nedumeriri cu privire la scopul ce-l urmărește legislațiunea. Csemegi a zis, că fiecare naționalitate se înțelege aici. Aceasta din punct de vedere teoretic e corect și frumos, că se asigură prin sancțiunea dreptului penal pacea și liniștea dintre diferitele elemente, dar' în praxă încă n'a fost cas ca d. e. să se fi intenționat proces de presă contra presei maghiare, pentru-că a defaimat celelalte naționalități. Nu de mult am citit o astfel de poezie: „Gaz oldh, sunyitó Tót, vadrácz testvéri ölekezése” (Îmbrățișarea frățescă a hoțului valah, a Slovacului. a Sîrbului sîlbatic). Sînt curios când se va procedea în contra acestei foi. Din parte-mi cred, că e exagerare când o națiune învinuiește pe cealaltă zicînd, că e nedreaptă, pentru-că îndărătul culiselor nu națiunile, ci guvernele pun toate în mișcare. Bine a simțit-o aceasta și dl. acuzator public când a zis: nu este iertat nici unui popor să fie pasă asupra celuilalt, nici nu o face aceasta decât cel mult unele organe. Aceasta întărește numai afirmațiunea mea.

Această distingere strictă din partea juridică am ținut-o de necesară, căci după apărare domnul procuror a aflat, că agitațiunea în contra naționalității maghiare din articol totuși nu este așa de sigură, și s'a născut să persuadeze pe jurați, că aceasta sau cealalta trebuie în acest fel sau celălalt fel să se înțeleagă.

S'a născut ca din cele spuse să documenteze, după putință, ce a cugetat scriitorul când a scris una sau alta. Dar' ce cugetă unul sau altul, numai acela o știe, care cercetează inimile și cugetele; legea însă pentru aceasta nu se urmarește, ci numai atunci pedepsește, dacă cugetul se și manifestează evident.

Tocmai de aceea, acusa și-a greșit ținta și nu e capabilă de a documenta faptul de pînă. Eu văd un mare pericol, repetez, în ceea, că guvernul folosește curțile cu ju-

rați spre scopurile sale și acuzele îndreptate contra sa voese să le arunce în spatele naționalităților, deoarece-ce prin aceasta oprește rostirea adevărului, apelul contra abuzurilor guvernului.

Nu mai revoltat trec la cealaltă parte a lucrului, adică la aceea, că oare e în articol agitare sau nu?! Oficiul interpret al legii „Országgyűlési napló” zice, că agitare e numai acolo, unde prin expunerea unui lucru nedreptății cineva influențează asupra vre-unuia și voese să deștepte ură. Aș căde în păcat dacă ar trebui să urmez acuzei, pentru-că n'aș ști să-mi explic ce conține. Din parte-mi vorbirea dlui acuzator o pot numi o reușită satisfăcătoare.

După acuzatorul public, la cetirea articolului și față unui mistificator s'ar roși! Eu la aceasta răspund, că adevăratele cuvinte ale articolului ori-ce Slovac cinstit le subscrie. Nu numai că nu sînt școale medii slovace, ci ceea-ce e mai mult, dacă statul face ear' o nouă școală populară sau ia sub protecția sa pe cele existente, imediat introduce ca limbă de învățământ limba maghiară; tendența acestui lucru însă e evidentă. Dacă populațiunea slovacă se plînge deja de 20 de ani și dela locurile competente nu s'a făcut nimic pentru îmbunătățirea stărilor, nu e mirare, dacă omul e cuprins de amărăciune?

Încât privește maghiarisarea, eu nu mă supăr, dacă cineva de bunăvoie își schimbă naționalitatea, dar' protestez energic, dacă maghiarisarea se efectuează oficios și cu mijloace sistematice. Eu așa cred, că astfel de instituțiuni ca „Matita” și gimnaziile slovace nu răspîndesc nici o cultură, ci acei oameni, cari stau în fruntea lor. Dacă deci într-adevăr activitatea lor n'a fost corâmpunzătoare, ar fi trebuit să fie delăturați sau pedepsiți acei oameni, dar' nu se încheia institutiile, precum s'a întemplat. Așa sîntem de 22 de ani. Ar fi timpul ca „hipochondrii” să fie luate în îngrijire. Guvernul vede programul naționalităților, execute-l!

Dar' el nu o va face, precum n'a făcut-o până acum, până când nu-l constrînge opinia publică. Asupra opiniei publice pot influența curțile cu jurați și astfel ar influența și asupra acțiunii guvernului. Să dăm fiecărui ce e al său; până atunci nici o pertractare nu e în stare să iee dela ordinea zilei chestiunea naționalităților. Rog pe jurați, ca prin dreptăți sentențe să îndreptească îmbunătățirea realităților!

Slovaci dela 1867 încoace au avut cu totul 4 procese politice, acum odată decurg 4. Acesta e așadar' acel spirit pacinic, pe

FOIȚA „TRIBUNEI.”

Un om „à la minute”.

— Comedie într'un act. —

De

Ch. Th. Hippel.

Traducere de Rosmarin.

(Urmare din nr. 217 și fine).

Scena XV.

Orbil, Lizeta, Valeriu, Ioan.

Orbil: Bine-ai venit, dle Valeriu! Sînt înăntat că te văd (Privește amîndouă cîsornicile lui Valeriu; aparte): două cîsornice!

Valeriu: Iertați-mă, dle Orbil, dacă vă deranjez....

Orbil: Un om de ordine nu m'ê deranjează nici-odată. Înainte de a vă așeza să vedem dacă cîsornicile noastre merg la fel.

Valeriu: Trei și douăzeci.

Orbil: Trei și douăzeci. Adevărat! Ia loc, te rog.

Valeriu: Scuzăți-mă, dle Orbil, nu îndrăznesc să mă așez decât la cinci cîsuri. Am anume ore când stau în picioare, anume ore când stau jos, anume ore când merg.

Ioan (aparte): Anume ore când prostesc pe dl Orbil; anume ore când cîrpes pe valetul meu; și ceea-ce-mi vine mai bine la socoteală, anume ore când mă las a fi înșelat de credinciosul meu servitor.

Orbil: De minune, dle Valeriu, trebuie să te îmbrățoșez, nu te așeza atunci înainte de cinci cîsuri. O să stau și eu în picioare ca să-ți țin tovarășie.

Valeriu: M'am crezut dator să vă fac cunoscut punctualitatea mea. Până astăzi n'ati știut poate ordinea pe care o am în toate afacerile mele și asta-i foarte natural. Tata, amenințat de a se ruina complet, m'a aruncat în cea mai crudă neînșite. Dar' azi din fericire....

Orbil: Știu totul, domnule Valeriu, și iau o vie parte la bucuria d-tale.

Valeriu: Un negustor care-și pierde averea își pierde și creditul și onoarea și aceste pierderi sînt ireparabile. Tata, un om de o probitate atât de cunoscută, aproape de a suferi zece bancruțe considerabile, era în în cel mai mare pericol. Tremuram când mă gândiam că poate ave soarta celorlalți. Și tot timpul acesta am fost o adevărată sarcină pentru amicii mei prin aerul meu trist și visător.

Orbil: Oh, toate acestea s'au uitat și iertat, scumpul meu Valeriu. Nu sîntem cu toții decât niște slabi muritori. Și eu în anul 1740, la 1 Aprilie, răposata nevastă-mea avînd dureri strașnice, am devenit mai tot așa de fără ordine cum ai fost d-ta. (Încet la urechia lui Valeriu): Uitam să-mi întorc toate cîsornicile!! Asta se rămînă între noi, dle Valeriu. Nu mă mir prin urmare că cu atâtea supărări și neliniști cîsornicile d-tale au stat. Dar', slavă Domnului, timpul acela a trecut.

Valeriu: Și, ca să nu mai revină nici-odată, tata s'a hotărît să părăsească comerțul, și să se retragă la moșia sa lui ca să-și trăiască restul zilelor. Și ca să pot trăi și eu într'un chip convenabil, îmi lasă și mie o parte din averea lui.

Orbil: Eată niște excelente noutăți, și cu toate acestea îmi pari încă puțin neliniștit.

Valeriu (privește la cîsornicul său): Mă ghiciți prea bine, dle Orbil, ca să vă poascunde fundul inimii mele. Peste cincisprezece minute voi fi tocmai cincizeci de ani de când tata și mama s'au luat.

Orbil: Cincisprezece minute?

Valeriu: Cincisprezece minute.

Orbil: Cincizeci de ani?

Valeriu: Cincizeci de ani.

Orbil: Asta-i o împregiurare extraordinară.

Valeriu: Și de aceea, dle Orbil, o să vă cer o grație. Eu iubesc pe Adelaida...

Orbil: Da, domnule Valeriu, și-o dau. Nu sînt supărat decât de un lucru: că nu puteți fi logodiți amîndoi în aceeași zi și la aceeași oră când tatal d-tale s'a însurat acum cincizeci de ani. O, domnule Valeriu, de ce nu te-ai gândit să obții din timp consimțimîntul lui.

Valeriu: Dacă nu e nici o altă pedecă, înlătur eu dificultatea asta. (Îi arată o scrisoare deschisă). Eată consimțimîntul tatei. Din momentul când am văzut pe fiica d-voastre am iubit-o. Ea „mi-s” părut că mă aprobă în acest sentiment; și neputîndu-mi închipui un refuz din partea tătului ei, am rugat pe al meu....

Orbil (cînd scrisoarea): Îi recunosc slova. „Onorate domnule! Scrisă repede la Berlin în zece Octombrie. (Gîndește un moment). Zece Octombrie! Dar' e chiar ziua, în care am cîmpărit acum douăzeci de ani la o vînzare publică pendula pe care o iubeam mai mult. Ai văzut-o? Eată-o! Nu-i așa că e o minunată sculă? — Zece Octombrie! Cate epoce memorabile se reînesc astăzi în avântăgiul d-tale, domnule Valeriu! (Își scoate cîsornicul din buzunar). Avem timp de per-

dut. Mă duc să cant pe fiica-mea; peste... peste trei minute mă întorc.

Scena XVI.

Valeriu, Lizeta Ioan.

Lizeta: Vă jucați rolul de minune. Mă credeam aproape la comedie.

Valeriu: Iubirea m'ê inspiră. Dar' punctul esențial e consimțimîntul tatei. Da, Lizetă, tata va sîrba anul acesta iubilul nunții sale. Nu cred că mă vor pute blama pentru micile epistole cu care am înfrumusețat povestirea mea.

Ioan: Numai să nu priviți tot ca un... cum îi ziceți?... ca un pisod micul cadou, pe care ni-l-ați făgăduit; nu văd acolea nimic rău, însă....

Scena XVII.

Valeriu, Ioan, Lizeta, Orbil, Adelaida.

Valeriu: Frumoasa mea Adelaida, sînt într-adevăr așa de fericit?...

Adelaida (în același timp): Scumpul meu Valeriu, așadar' e adevărat....

Orbil: Pst! pst! să nu mai spunem nici un cuvînt.... Au să sune patru cîsuri. (Ține cîsornicul tot în mîna; după o scurtă pauză spune fiicei sale). Adelaida Orbil, vrei să iai de bărbat pe... (cătră Valeriu). Numele d-tale de botez te rog?

Valeriu: Samuel-Teofil.

Orbil: Pe domnul Samuel-Teofil Valeriu?

Adelaida: Da.

Orbil: Prea degrabă. (Pune mîna Adelaidiei în cea a lui Valeriu): O să răspîndeți amîndoi odată rînd o să dau semnalul. (Lui Valeriu): Și d-ta, dle Samuel-Teofil Valeriu, vrei să iai de soție pe Ade-

laida Orbil, fiica mea? — Așteptați... două secunde. (Lovește cu piciorul în pînănt ca să le dea semn că trebuie să răspundă).

Valeriu și Adelaida (amîndoi odată): Da!

Orbil: Patru ore precis. Și acum să vă dau.... (Se apropie ca să-i binecuvînteze. Ca totul să fie în ordine, trebuie să treacă ușa de cîs până-ce să vă dau binecuvîntarea mea amîndurora. Acum vorbiți cât vă place.

Adelaida (cu gingășie): Valeriu!

Valeriu: Adelaida!

Ioan: Vrei d-ta în timpul acesta să faci încă o faptă bună, domnule Orbil? Nu-ți poți închipui cât de dragă o să fi. Lizeta și eu vom fi la ordinele d-tale, când vei voi și pentru ori-ce veți voi. Azi e ziua onomastică a bunicei și, mai mult, ea se numia ca sfînta de astăzi.

Orbil: Azi e sfîntul Christofor.

Ioan: Pe bunica o chema Christofor; și tot Christofor și pe mama.

Orbil: Foarte bine, fătul meu; dar' o zi de sîrbătoare nu prea are de a face cu o zi de însurătoare. Cu toate acestea, dacă ești un om de ordine....

Ioan: Ah! domnule Orbil, de când stăpînul meu a redevenit ceea-ce era mai înainte nu iau o priză de tîbac fără să mă uit la cîsornic; și aș voi mai bine să-mi scoată toate maselele decât să mînînc într'un cîs mai mult decât într'altul.

Orbil: Băiatul acesta nu-mi displace (cătră Valeriu): Ești mulțumit de dînsul?

Valeriu: Foarte mulțumit.

Orbil: Apropiati-vă, copii mei.

Ioan și Lizeta (apropiindu-se, dîndu-și mîna și strigînd deodată amîndoi): Da!

care îl enunță presa maghiară?! Eu de altfel așa cred, că procesele naționalităților sunt numai pentru-a se abată atențiunea publică dela lucrurile neplăcute pentru guvern și să facă opinia publică neatență în altă direcțiune.

Rog pe domnii jurați să enunțe, că acusatul nu e vinovat!

Replica dlui Dr. Stefanovici a dat o lovitură nemiloasă acusei procurorului, ale cărei argumente debile au căzut lovite de puternica logică și obiectivitate a distinsului apărător.

După aceasta presidentul a resumat argumentele acusei și ale apărării și a predat juraților obicinuitele întrebări, la cari aceștia aveau să răspundă sub jurământul conștiinței sufletului lor.

Retrăgându-se jurații, șeful lor ales anunță rezultatul sfătuirii, care a fost condamnarea cu 11 voturi contra 1 a acusatului. La ce judecătoria — după o mică consfătuire — au enunțat sentința, prin care acusatului i s-a dictat pedeapsa de 2 luni temniță ordinară, 50 florini amendă și spesele procesului.

Acusatul a fost deținut imediat, iar după enunțarea sentinței a clamat de tinerimea română, slovacă și sârbă.

D.

Afacerea dlui Coroian la Curie.

Din Budapesta primim știrea, că ieri Curia a desbătut asupra apelului ce procuratura făcuse contra hotărârii tribunalului din Cluj, care achitase pe dl Coroian în procese ce i se intentase pentru pretinsă falsificare de act public. Tabla regească îl osândise însă, iar acum Curia l-a achitat. Deosemena a fost achitat și dl Abel Muntean, pe care tribunalul îl condamnase la trei luni temniță.

Manevrele din România.

(Ziua de 25 Septembrie).

„Timpul” scrie:

Manevrele din această zi au avut un succes deplin, favorizate fiind de frumosul timp.

Ideea manevrei din ziua de 25 este următoarea: corpul de Nord (fiul corp de armată cu divizia de roșiori) urmându-și succesul din ziua de 24, caută a ataca stânga Colentinei și a-1 asvirlă spre Vest, unde se va lăsa de ajutoarele sale și va pute astfel să sufere o pierdere completă. Corpul de Sud caută a profita de deșelul format de Colentina și pădurea Chiocel, pentru a ataca pe corpul de Nord și de a-1 asvirlă asupra Colentinei, tăindu-1 astfel de ajutoarele lui.

Pentru executarea acestor ipoteze corpul de Nord formează trupele sale pe 2 coloane flancate la Vest prin un detașament

mixt, la Vest prin divizia de roșiori. Detașamentul dela Vest sub conducerea A. S. R. principelui Ferdinand este compus din regimentul 4 roșiori, 2 batalioane și un escadron; el are misiunea de a concura cu coloana dela Ostul sau la atacul satelor Crevedia, cari sunt ocupate de adversar. Coloana din dreapta, sub comanda generalului Iarca, este formată din întreaga divizia 1-a cu artileria de corp și brigada 3; ea înaintează prin șoseaua Butimanu-Butea asupra satelor Crevedia și trebuie să anunțe atacul principal. Coloana din stânga, sub comanda generalului Carcalețean, și formată din brigada a 4-a cu artileria diviziei a 2-a, merge pe un drum de care prin pădurile Chiocel și Păduroaica și caută a stabili legătura cu coloana principală la deșurarea din pădure și a concura la atacul pozițiilor inimice. Divizia de roșiori explorează tot terenul la Ost și sprijinește aripa stângă a corpului de armată.

Corpul de Sud, decis a întâmpina pe inimic la ășirea din defileul arătat, înaintează cu divizia a 3-a spre satele Crevedia de-jos și de sus, iar cu divizia a 4-a spre satul Dârza, pe care le și ocupă; aripa sa dreaptă este sprijinită de divizia de călărași, care operează spre Tamașu și Ostratu.

Pe la 10.30 min. a. m. trupele corpului de Nord ajung în apropiere de cel de Sud și atacul satului Crevedia-de-sus este început de coloana din dreapta, ajutată la timp de detașamentul din flanc. Acțiunea se desfășură în cea mai mare ordine și mai ales sprijinul dat de detașamentul A. S. R. principelui Ferdinand, care a venit să înfrunte toate dificultățile drumului și s-a ajungă la timp, decide repede apărarea satului Crevedia-de-sus de a se retrage asupra Crevediei-de-jos. De aci atacul susținut și de artileria coloanei din stânga, este îndreptat cu vigoare asupra satului Crevedia-de-jos, care după o rezistență foarte mare este luat.

Acum toate forțele atacului cari și-au dat mâna se îndreptăză un elan fără seamăn asupra centrului și dreptei poziției spre Dârza. Apărarea respinge cu putere diferitele atacuri parțiale și numai după o luptă îndelungă se retrage în cea mai mare ordine asupra pădurii Tamașu, a cărei liseră de Nord este repede garnisită cu infanterie, susținută cu artileria stabilită spre Vestul ei. Deși atacul înaintase cu un avânt foarte mare, deși acțiunea fusese condusă cu multă ordine, totuși apărarea făcuse o rezistență așa de îndelungă, încât corpul de Nord este la un moment dat oprit în înaintarea sa, mai ales că corpul de Sud pronunță și o mișcare ofensivă cu dreapta sa.

În acel moment însă trupele de cavalerie ale corpului de Sud îl anunță de apropierea imediată și de flancul său drept al unei divizii de infanterie. Apropierea acestei trupe este aflată la timp și de corpul de Nord, care, încungiuat prin aceste ajutoare, împinge atacul puternic și cu toată lăsa asupra întregii poziții a apărării. Corpul de Sud, văzând cele 2 presiuni: de front și pe flancul său drept, începe o retragere admirabil executată și în care trupele sale luptă din poziție în poziție până aproape de gara Butea,

rea armelor de foc și 108 dela descoperirea pendulelor.

Ioan (aparte): De ce nu socotește oare și epoca de când i s-a smintit creierul? Acest punct foarte însemnat lipsește din socotelele sale.

Orbil (continuând a cita epocile): 1763 dela anul de grație, anul comun, care se compune din 365 de zile, la 17 Noemvrie, ora patru și un sfert după amiază. (Valeriu și Adelaida se îmbrășoază): Nu uita, ginere, că fiica mea i-a dat întâia sărutare la patru ciasuri (se uită la ciasornic), și șese-spre-zece minute.

Ioan (aparte): De astă-dată ciasornicul se înșală.

Magistrul (lui Orbil): Iau cu cea mai vie mulțumire parte la cele ce văd și aud; și n-ai ști arăta mai bine bucuria mea acestor doi tineri soți decât dedicându-le disertația de care mă ocup în acest moment.

Orbil: Vezi-ți de treabă, dle Blazius. Vrei să comunici acestor doi tineri disordinea care te stăpânește pe d-ta? Dacă s'ar desțepă tresărind la miezul nopții! Nu-mi mai vorbi de această disertație, dle magistrul, dacă voești să rămâni prieten.

Magistrul: Cum voști, dle Orbil. Eu îmi propun să celebrez căsătoria dlui Valeriu și a domnișoarei Orbil cu câteva lucrări de ale mele; și o să fac aceasta din două motive...

Orbil: Dar nu-ți uita vorba, d-ta ai, mi-se pare, treizeci de ani trecuți?

Magistrul: Și chiar un lustru pe deasupra.

Orbil (Lizetei): Nu uita, un fotoliu pentru dl Blazius. Da, dle magistrul, e un punct de disciplină pe care l-am respectat totdeauna în casa mea. Nimeni nu șede la

unde acțiunea încetează din ordinul Maiestății Sale Regelui.

Ajutorul dat de divizia a 5-a a fost ordonat de Maiestatea Sa, pentru a face să se vadă întăririle cari ar fi trebuit se vină corpului de Nord conform prescripțiilor ideii generale.

Manevra din această zi a prezentat un deosebit interes din cauza concursului ce au trebuit să-și dea la un moment dat diferite coloane, deșurând din direcțiuni diferite. Corpul de Nord, comandat de generalul Berendei, a făcut o desfășurare foarte bună și joncțiunea celor 2 coloane ale sale din dreapta și din stânga asupra inimicului a fost cu deosebire admirată de asistenții militari.

Generalii Carcalețean și Iarca, în joncțiunea coloanelor lor și în concursul reciproc pentru darea asaltului, merită toate elogiurile.

Corpul de Sud ocupă cu o deosebită grijă punctele Crevedia-de-sus și de jos, precum și Dârza, și prin o judicioasă întrebuintare a armelor și terenului opune o rezistență îndelungă atacului. Generalul Arion, comandantul corpului de Sud, se ilustrează azi în special prin retragerea foarte bine executată prin concursul tuturor armelor pentru sprijinirea acestei retrageri.

Apărarea punctelor Crevedia-de-sus și de jos, executată de generalul Cruțescu, a fost o acțiune perfect reușită și care face onoare generalului și trupelor sale.

Divizia a 4-a cu generalul Argintoiann, se deosebește prin modul cum a știut să facă față unui pericol venit din toate părțile; fără o conducere așa de bună, divizia a 4-a risca să fie tăiată de linia sa de retragere.

A. Sa. Regală, principele Ferdinand, trebuie menționat în frunte prin brilianta Sa acțiune asupra Crevediei-de-sus, făcând pe apărare să evacueze repede un punct destul de însemnat.

Diviziile de cavalerie nu au rămas de fel inactive, deoarece ce au aflat de prezența ajutoarelor și i-au secundat sau contrariat mișcările, după-cum a fost, amic sau inimic.

După terminarea acțiunii, corpurile de armată au luat cantonamente: cel dela Nord în zona Otopeni, cel dela Sud în aceea a Butei.

Măne vom continua cu această dare de seamă, care în această din urmă zi are un interes deosebit, căci face să concure tinerii cetății, spre a respinge pe inimic, care primind ajutoare încearcă să se asvirlă la atac priate forturi.

Cronică politică.

(Victoria Francezilor în Madagascar). La Paris a sosit știrea, că generalul Duchesne a ocupat Tananarivo, capitala Madagascarului. Poziția guvernului francez, amenințat să cadă în urma nemulțumirilor de prin Madagascar, unde Francezii au avut pierderi mari, s'a mai întărit deci.

Cât de grea a fost de altfel această campanie, reese și din faptul, că dela 21 August și până zilele trecute, armata franceză abia 50 kilometri a putut să

mine pe fotoliu înainte de 30 de ani împotriva, afară numai dacă e o femeie însărcinată. Ginerul m'ai obliga mult, dacă ai urma acest obicei.

Magistrul: Spuneam așadar că aș voi...

Orbil: Da, voiam să te rog dle Blazius, să datezi această zi fericită cu toate marile epoce ale lumii.

Magistrul: Bine, bine, cum s'ar zice o cronologie în formă de epitalam.

Orbil și Magistrul: O cronologie!

Orbil: Adelaida, Lizeta, țineți bine minte cuvântul acesta Cro — no — lo — gi — e Trebuie cinci secunde ca să-l pronunți, dar fie că face. (Magistrului): Dacă ai pute indica precis, până la minută. Haide, dle Blazius, înarmează-te cu curagiu! Nu te-ai oferit d-ta însuși de a compune o frumoasă lucrare pentru nuntă fetei mele?

Magistrul: Până la minută! Știi, că mă uimești, dle Orbil! Eată cum se întâmplă că de ordinul nu ne așteptăm să întâlnim, așa deodată, un geniu profund care să ne lumineze. Până la minută! E o idee excelentă! O să mă ști folosi de ea, domnule Orbil.

Orbil: Nu vei fi îndatorat pe un ingrat, domnule magistrul. (Soate ciasornicul): Sânt patru și cinci-zece și șapte. Nu-i așa ginere?

Valeriu (uitându-se la amândouă ciasornicele): Da, tată.

Orbil: Două fotolii și patru scaune! Repede, Lizeta, repede! Să se pună înaintea scaunului meu. Încă o minută; la cinci ciasuri precis o să ne așezăm cu toții.

(Pendulele sună deodată cinci ciasuri și când sună a cincia-cară actorii cad pe scaune în același timp).

pătrundă înainte, atâtea obstacole a întâmpinat. Trebuia să-și facă o mulțime de poduri, să treacă peste mlaștini omorâtoare și prin munți neumblați încă de oameni.

*

(Chestia armeană) continuă a preocupă cercurile politice. Ea se agravează atât în urma împregiurării, că Poarta nu prea grăbește cu rezolvarea ei radicală, mai ales că nu-i vine la socoteală să acorde Armenilor autonomie — cât și în urma spriginului ce pare că Armenii au dela Englezi. Dacă se va adevăra, că la Trapezunt s'a măclărit eară o grămadă de Armeni. Englitera de sigur va căuta să accelereze rezolvarea chestiei, silind pe Turcia să acorde concesiunile cele mai mari posibile.

*

(Contra socialiștilor). Din Berlin se telegrafează, că la 9 Octombrie consiliul de miniștri a ținut sub prezidenția prințului Hohenzolhe sfat și au hotărât să se propună corpurilor legiuitoare nouă proiecte de legi menite a înfrâna mișcările socialiste.

Spicuri din foile maghiare.

Foile maghiare s'amestecă în toate, chiar și în lucruri despre cari nici idee n'au. Astfel s'au pus acum să plângă asupra crizei ministeriale din România.

„Pesti Napló” dela 10 Octombrie are greta dacă ar căde dela putere junimiștii, „singurii Români amici buni ai Ungurilor”, despre cari scrie că „au făcut din România decăzută un stat modern respectat”.

Ear „Nemzeti Ujság” se teme, că vor veni la putere „cei mai pronunțați muscalofili, adică liberalii”...

Va să zică: partidul liberal, sub care s'a inaugurat amicitia României către tripla alianță este... muscalofil!

Sânt tari în logică căpătinoșii urmași ai lui Árpád.

*

Mai zilele trecute vestita cântăreață din Budapesta, Kürty Klára, a așurat ca martoră la o căsătorie civilă jidănească. Întrebată fiind de câți ani este, a răspuns că e de 20 ani. Și să se noteze, că înainte cu șapte ani deja, ea era prima donnă! Va să zică la vârsta de 13 ani!

Jurnalisti maghiari înghit și acest „adever”, pentru-că li-s'a spus de o protoasă a Thalei maghiare, și ce de pe buze ungurești se spune, adevăr trebuie să rămână, chiar când ar fi o minciună să ridici copiii.

În „Nemzeti Ujság” dela 3 Octombrie Hoek János, deputat și preot, combate ideea de a se aduce la Budapesta pentru mileniu circ cu tauri și picadori.

Dar' ce va face atunci dl Pázmándy? Cum rămâne cu „originalitatea” ce zicea, că vrea să dea mileniului cu cum se va strage în alt chip la Budapesta... orientul?

Evident, că orientul o să rămână astfel fără a vedea capitala Ungariei, ear' expozițiunea acesteia se va alege cu un deșert strâșnic.

Învităre de abonament

„TRIBUNA”
Cu 30 Septembrie v. 1895
expiră abonamentele pe cuartatul III. și pe luna Septembrie.

Domnii abonați sânt rugați a grăbi cu reînnoirea abonamentelor lor, pentru regulata expediție a foii.

Abonamentele se fac prin mandate postale și numai pentru un timp, care începe cu prima și se termină cu ultima lunii, după stilul vechiu.

Abonamentul lunar costă . . . 1 fl. 20 cr.

Abonamentul trilunar . . . 3 fl. 50 cr.

Este în interesul dlor abonați, ca adresele să fie însemnate cât se poate de corect și legibil. Domnii abonați vechi sânt rugați a lipi pe mandatul postal adresa tipărită dela fâșiile, în care li-s'a trimis „Tribuna” până acum.

Administrațiunea.

CRONICĂ

Sibiui, 11 Oct. n.

Presumtivul moștenitor de troi după-cum spun foile din Budapesta, este sus pus în Piccolo (Italia) unui tratament de serum-tuberculosis, descoperire a celebrului profesor italian Marigliano, care zice ca din 83 oticioși a vindecat 61. Archiducul cele Francisc-Ferdinand are de altfel otic moștenită. El este din zi în zi mai rău.

*

Incidentul din Brașov. Cu privir la incidentul din Brașov, unde au fost aruncați de petri de niște școlari români elevii del școala reală de stat, primim următoarele: În afacerea cu pretinsul conflict între școlarii del gimnasiul român și cei dela școala reală de stat de aici s'a pornit cercetare în toate părțile. După-cum am arătat, afacerea a fost prezentată de către șoviniiștii de aici în o formă de colorit politic. În zilele acestea un comisar de poliție însoțit de o ceată de școlari unguri a venit la gimnasiu, ca să caute pe ce păcătoși. Directorul gimnasiului român, care făcuse deja cercetare și ajunsese să constată și pe băieții, cari comiseră strengăria, a dat comisarului indicațiunile de lipsă, în urma cărora și poliția tot pe aceea i-a aflat. Tendenta e însă acum, să amestece și pe vre-un student mare. Li-e rășine, că s'a arătat parti ciparea alor niște băieți din Schein, din cl. a II-a elementară, I. și II. reală, la afacerea, pe care ei o aflate atât de grozavă. Drept aceasta se pun și suspuniunea și pe un student din cl. a VIII. gimnasiul, pe Ianco Boto, un Slovac Studentul de unguri zic, că îl cunosc. Boto e chemat la poliție. Aici însă adevărește prin dovezi și martori, că dînsul nici n'a știut, că școala reală a făcut în Joia trecută excursiune în Poiana, ca aflase Duminecă, când s'a scris în foaia „Brassói Lapok”, că în timpul acela a fost la baia de abor, că eșind de ac s'a întâlnit cu un profesor și cu 2 d-șoare, și că s'a dus însoțit de doi studenți acasă, în Brașovul-vechiu. Și așa s'a dovedit intențiunea mârșavă! Se înțelege direcțiunea și cu corpul profesoral și faptele datorită și a pe deșpit cum a crezut de bine pe băieții del din clasele reale. Pe astăzi a fost invitat directorul școlărilor medii române la fișpanul. Pe acesta l-a informat directul despre adevărata stare a lucrului. E caracteristic, că nici până acum directorul școlărilor maghiare reale de stat nu a aflat de cuviință să comunice ceva direcțiunii școlărilor românești. A stat de vre-o câteva-ori în cafeena la masă cu un profesor român și nici acestuia nu l-a amintit nimic! La foi, la poliție, la fișpan și la ministru a scris!

*

Pedeapsa dlui N. Trimbățoiu, brașovul invățător dela Gradiște, care pentru „agitatie” națională fusese osândit de „patioticul” tribunal din Deva la un an închisoare de atât, a fost, precum se știe, scădată dela tabla regească la două luni numai, ear' Curtea regească din Pesta, precum aflăm, a înț redacerea făcerea de tabla pedepșilor la două luni numai.

*

Sărea de as-din ce e declarat, mult pentru orașul Pesta după-cum se știe, s'a încheiat, și așă, va să dică în cursul acestei luni.

*

Sfințire de biserică. La 6 Octombrie n. a. e. s'a sfințit frumoasa biserică de nou zidită, din parochia greco-catolică Ungureni cu o solemnitate obicinuită la atari sărbări, prin delegatul episcopesc, Magnificența Sa dl Ioan Giurgiu, canonic, încungiuat de 7 preoți concelebranți. Mult au ridicat splendoarea sărbării și a cultului divin orchestra din Bălușu, și corul plugariilor din Capric-baie, cari sub decursul sfinței liturgii au cântat alternativ. Predica spusă, la finea sfinței liturgii, de M. Sa delegatul episcopesc, care atât prin predarea ei, cât și prin compoziția frumozului stil popular, înțeles de toți, desigurând: Ce e biserică? și pentru-ce trebuie cu dragoste să ne alipim de dînsa? sufletește mult ne-a întărit. După predica Magnificenței Sale, șeful tractului, dl Vasiliu Muste, pe scurt a enunat credincioșilor adunați din toate părțile, într-o sumă foarte mare, istoricul sfinței biserici. Din zilele sfinței Sale reese, că credincioșii din Ungureni au de a multumii primu loco domnului Gáspár Károly din Strimbur — filiale Bălușului, că au așa frumoasă biserică, căci numitul domn, deși este de confesiune romano-catolică, totuși a lucrat cu zel în restimp de op ani și cu sute de florini, și cu câte 6 care al d-sale, spre a pute ridica locaș sfinț Domnului Savaot! Mai cetti șeful tractului numele și altor binefăcători, cari au dat sume mai considerabile, pe seama bisericii, și cerem binecuvântarea cerului peste căruțorii, mulțum publică și acestora, și-știi fiecărui cari au dat sumă mai mare, ori cât de micuță spre zidirea frumozului Sion român, deși predat folosinței cultului divin public Cu oca siunea sfințirii sfinței biserici s'a colectat del credincioși în scurt timp 376 fl. v. a. Lăpușul-român, 7 Octombrie n. 1895. Iosif Ne meș, coop. gr-cat. loc.

*

Fugit. Din Budapesta se scrie, că Berecz Ede, hoțul care ținea banii furatilor Takács Zoltán, avocatul kossuthist, a fugit din Budapesta. Se zice că el a fost povățuit și ajutat să fugă de cei-ce aveau interes să scape pe Takács, contra căruia depuseseră b. Berecz erau să fie foarte îngreunătoare. Bir se știu ajuta pungașii între sine!

*

Cum se execută legile cele nouă „Dreptății” i-se scrie din Liget, că la 6 a. e. s'a întemplat acolo primul cas de botez era cea nouă. Era un prunc de religiu

*

r-or. Părinții l-au adus la biserică și păntele Nicolae Gorcea l-a botezat pe numele lui. Moașa s'a dus apoi la purtătorul de patriculă, notarul Gălbî Istvau, un Săcuu calin, și a prezentat o sedulă, pe care era scris numele nou născutului, fiindcă l'au înștiințat după-cum cere legea. Dar' ce face matriculăntul fâlos? A pretins să vină înaintea lui bănașul, crâșnicul, preotul și moașa cu copilul, a chiar și matricula bisericească a comanant-o la sine. Cei chemați s'au dus toți, chiar preotul, care se vede că nu cunoaște încă legea, ca și notarul. Matriculantul a introdus apoi pe băiat în condaica civilă, rebotezându-l "Ianos". Toți oameni s'au scandalizat de irtarea notarului, care 'și-a început cariera într-o încălcare a legii, precum și de a preotului, care s'a arătat așa de slab în apărarea dreptului său și a credincioșilor săi.

Profesorul Weigand la Bocșa-montană. Primim următoarele: Alaltăieri firul legărică aduse șirea dlui avocat Ioan Băntan și învățătorului Ioan Marcu, din partea lui adv. Spataru din Verșet, că renumitul profesor Weigand sosește cu trenul de seara la Bocșa-montană. Numai decât s'au făcut precăzările de lipsă pentru întîmpinarea și încuierarea distinsului oaspe. Întîmpinarea a fost frumoasă, căci inteligența română de aici, cu toată și surprinzătoare excepție, au eșit în gara de aici, ear' învățătorul Ioan Marcu, r' soția învățătorului Marcu a prezentat unei Weigand un frumos buchet de flori. La ora de aici au fost întîmpinați de inteligența română, adunată și felițată prin scurte, dar' embursoase și alese cuvinte din partea dlui otopotop gr.-cat. Mateiu Jianu, la care dl profesor Weigand, asemenea a răspuns scurt ar' la înțele, românește, mulțumind de buna primire. Dela gară distincții oaspeți însoțiți de carete de toți căți au eșit într-o întîmpinare, au fost petrecuți până la casa dlui propop gr.-ort. Maxim Popoviciu, unde au fost cuartirați după-ce primarul de aici, om de nostru neam, cu casă în localități foarte comodate, cu multă parere de rău, a trebuit renunța la onoarea, ce 'i-se oferise și care primise de a avea de oaspeți pe savantul profesor cu soția. O știm cu toții și ușor își poate fie cine închipui și cauza aceasta, când iut este, că presiunile stăpînirii noastre politice, sînt la ordinea zilei și în cauze de caracter pur științific.

Măne savantul profesor, însoțit de genia sa doamnă soție, de arhitectul A. Diacon, tinărul Simeon Jivoinovici, au plecat la gna-de-fer, pentru a face scrutările și scolăriile sale filologice și istorice despre mba și poporul român. Aci a cercetat pe inginerul-șef al ocelor, dl Prsorsky, decoret cu "benemerenti" din România pentru meritele sale etnografice, privitoare la românii otoci s'a întîlnit și cu unii oameni mai străni, culegînd nouă cuvinte originale române și proprii a acestei comune. Dela Ocna-mers la Bocșa-română, unde asemenea s'au bine primit și ținut, și unde a făcut ar' nu t' descoperiri atît la școlarii de acolo și la nui poporani, cu deosebire dintr-o poporală, povestită de un măiestru din această comună. Seara s'a întors la Bocșa-montană, unde întruniți la o comună dintr-o localitate publică, dimineună cu inteligența adunată, a petrecut Ană la 10 ore, în conversațiuni despre etimologia limbii române, despre originalitatea și multor vorbe românești și derivarea altor orbe, cu care ocaziune 'și-a făcut unele note pentru scopul său, ear' noi cei adunați în admirat temeinicile cuvinte ale dlui Weigand despre limba română și despre limbile omanice. La ridicarea mesei dl profesor Veigand ni-a adresat cuvinte de mulțumire pentru distincțiile și afabilitatea, ce 'i-o manifestăm punîndu-ne la inimă conservarea rubii originale a poporului, care este mai mult în chemarea învățătorilor. În zilele două următoare rezervate părților Bocșei, va merge încă în unele comune, apoi va călători la Rețica-montană și giurul aceleia. La întîmpinarea dlui profesor, la gară, s'au văzut și propretorul cercual, bagseamă vor fi avut mlat la acest pas. Se vede, că și întreprinderile cele de interes curat științific literar sînt urmărite de organele politice. Trist lar' adevărat. Bocșa-montană în 27 Sept. 1895.

Stipendii. Camera comercială din Brașov a decis să dea două stipendii de câte 300 fl. pentru tineri industriași, cari vor să cerceteze vre-o școală de specialitate în străinătate. Petiția provăzută cu acte necesare și cu timbru de 50 cr. are să se dea până la 16 Octombrie st. n. a. c. la camera în Brașov (Purzeșse, 65). Pot concura în industriași din comitatele Brașov, Sibiu, Târnava și Făgăraș. În petiție se se indice relațiile familiare, specialitatea, planul sau de studiu, cunoștința limbilor, apoi: atestatul de botez, actele despre ocupația și studiile de până acum și un atestat de moralitate dela autoritatea politică sînt necesare.

Semne rele. Primim următoarele: În anii 1887 și 1888 Ungurii din Noul-român au edificat o biserică în sus numita comună. Când era gata și vîruiaru oamenii la turn, biserică s'a surpat și a omorî 6 oameni, ear' 2 au rămas pentru întreaga viață neputincioși. Dintre cei răniți și chiar morți au fost și Români. Biserica a rămas până astăzi nereparată. Anul acesta au început a-și face școală; cu toate-că nu sînt decît 15—20 familii. Ieri, Mercuri în 9 Octombrie n. când tocmă lucrau oamenii la șanturile temeliei edificiului, cari erau foarte adănci, anume peste 4 m. se surpă un perete de pămînt, și apucă pe un fecior de Român, în etate de 20

de ani acolo, și îl strivește pămîntul, a avut noroc, că fiind bolovănos pămîntul care a ajuns peste el, la o grosime de o jum. metru a mai avut aer de a putut respira. Astfel a scăpat de n'a murit acolo, de sine înțelese, că de înșăușoșat nu mai e vorbă. Nu li-se prea arată a se împămînteni Ungurilor pe aci.

Foc. În comuna Rușu-de-jos din comit. S-Dobăea a izbucnit, din cauze până acum neeruate, un foc puternic în noaptea din 9 spre 10 Octombrie c., mistuind toate clădirile economice, nutrețele strîse peste vară și o mulțime de unelte economice ale preotului Constantin Pop. Aproape toate lucrurile arse au fost asigurate la banca „Transilvania” din Sibiu.

Eară și eară temniță pentru Români. Ni-se scrie din Abrud cu data 8 Oct. a. c.: „Nicolae Brădeanu și Nicolae Munteanu, lucrători de mine, ambii din Abrud, au fost trași în cercetare și sînt judecați la câte 15 fl. pedeapsă în bani, și câte 8 zile temniță ordinară, pentru-că au colectat la fondul pentru monumentul lui Iancu. În 9 și 14 Martie a. c., au fost ascultați în cauza de că pitanul orașului din Abrud, în 21 August de sub-judele dela judecătoria cercuală. În 25 Sept. li-s'a publicat sentența, ear' pe 10 Oct. c. sînt invitați a intra în temnița din Abrud, pe câte 8 zile unul. Recurs nu s'a făcut, că nu e de ce. — Apoi mai zică cineva, că nu sîntem de invidiat noi Români, din fericita Ungarie!”

Știri artistice. Cetim în „Timpul”: Comisiunea instituită de primăria de Jași pentru a alege între cele două schițe ale măiestrilor Goltz și Lens pentru cortina și plafonul teatrului cel nou, a căzut ieri de acord asupra următoarelor schițe: Pentru plafon schița măiestrului Goltz. Pictura reprezintă povestea, înfățișată prin Carmen Sylva spunînd poporului basme. La dreapta: fabula animalelor, deasupra cărora trec vrăjitoarele, iele, stafii etc. Figura poveștii e trasă de lebede, ear' lumini fantastice servesc de călăuze. Fec scoboră spre grupa Carmen Sylvei un copil de rege într'un leagăn de aur. Pentru cortină schița măiestrului Lens. Cortina e împărțită în trei tablouri: la dreapta o horă trasă de flăcări și fete în costum național; tabloul din mijloc reprezintă poezia incunată de muze; colipași cari incunjură muzica sboară pe dinainte; la stînga o fată în costum național. La dreapta, jos, șade lîngă un șipot un bătrîn, avînd la picioarele sale un leu, reprezentînd puterea. Deasupra acelor trei tablouri amintite se vedă alegoriile vieții și ale curajului.

Catastrofa îngrozitoare. La Ottiques, în Belgia, s'au ciocnit cu atîta tărie un tren de persoane și altul de marfă, încît trenul de persoane s'a făcut puzderie. S'au scos de sub ruine până acum 27 morți și 115 răniți grav, dintre cari o parte mare vor muri încă. Se dă cu socoteala, că se vor mai găsi încă mulți morți. Mașinistul a fost zdrobit cu desăvîrșire. Răniți au mai fost și presidential Camerli, dl Bernaert și soția, ear' sora lui a fost găsită moartă. Un American s'a scos viu de sub o grămadă de morți, sub cari a stat șese ore.

Jertfele războiului. Dr. Lagneau, membru al Academiei franceze, vînd a arăta jertfele de oameni din războaie, ne dă o statistică a Franței pe suta din urmă de ani, în care statistică găsim numărul ostașilor căzuți dela revoluțiunea franceză încoace. La izbucnirea revoluțiunii, Franța dispunea de o armată de 120.000 de oameni, în intervalul dela 1791—1800 Franța a pierdut în războaiele din Belgia, la Samber, Maas, lîngă Rhin, în Pyrenei, Alpi, Vendée, Lombard și în Egipt 2.800.000 oameni. În anul al IX. al republicii, fiind numărați ostașii, s'au aflat din aproape 3 milioane numai 677.598. Aceste războaie au costat pe Franța așdără 2.122.402 oameni. Dela 1801—1815 (Waterloo) întregirea regimentelor a închișit 315.598 oameni. Cel-ce intra atunci în oaste, nici nu mai eșia. Luptele dela Austerlitz, Jena, Auerstădt, Wagram, Smolensk, Moscova, Berezina, Dresda, Lipsca, Toulon, și în urma cea dela Waterloo au mistuit viețile aproape a două sute mii Francezi. Epoca domniei lui Ludovic Filip precum și cea următoare a republicii a II. au fost relativ liniștite, cu toate-că și atunci s'au purtat războaie, așa numitele expedițiune greacă și algeriană, precum și ocuparea Antwerpei și-au pus partea lor de sînge. Armata număra pe timpul acesta 215.090 de oameni, ear' mortalitatea era de 22 la mie. Pe timpul expedițiilor africane au căzut mai mulți ostași nu de glonțul inimicului, ci de diferite maladii și climă nesătoasă. Războiul din Crimeia a înghișit din 309.268 oameni, 95.615. Din armata de 500.000 care a trecut Alpii în Italia, au perit 18.475. Războiul din China a costat din 8000 de oameni 950, ear' mortalitatea ostașilor staționați în Cochinchina în decurs de 19 ani a fost de 48 la mie.

Surparea unei fabrici. Din Boholt, în Germania se scrie, că acolo s'a surpat fabrica de postav a lui Beckmann. Au căzut jertfă 40 lucrători, cari au fost omorîți. Alți mulți sînt răniți.

Executat. Azi a trebuit să fie executat în Praga individul Hoffant, osândit pentru asasinarea inspectorului Rautt și a altui funcționar.

Din public.*)

A p e l.

O parte considerabilă a poporului român din orașul istoric și plin de reminiscențe Alba-Iulia a rămas la anul 1700 fără biserică, fără păstori sufletești.

După încordări și sacrificii aduse de strămoșii noștri, la anul 1795, în 1/13 Octombrie s'a terminat edificiul bisericii din Alba-Iulia (Maieri) și s'a sfințit locaș al lui Dumnezeu.

În curînd se împlinesc 100 de ani de atunci.

Edificiul bisericii s'a conservat și îngrijit — poporul s'a înmulțit și întărit în credința sa — dar' biserica și acum e fără sprigin, fără ajutor, căci îi lipsește școala și lipsesc mijloacele pentru de a o susține.

Cutropiți de toate părțile, amenințată fiind biserica și legea noastră, comitetul parochial crede a fi cuviincios, ca să sîrbeze jubileul de 100 de ani dela edificarea bisericii, prin întemeierea unui fond școlar, din care să se asigure salarul unui învățător român, rămînd edificarea școlii în sarcina comunei bisericești.

Statul în anul acesta a înființat aici o școală cu limba de propunere maghiară, orașul a ridicat un „Kisdedov” tocmai pe piața lui Traian, în preajma bisericii, — astfel pruncii noștri sînt amenințați de toate părțile, ear' școala română din oraș, avînd un contingent prea mare de prunci, nu poate primi pe ai noștri, pe lîngă toată bunăvoința și iubirea ce o are față de noi.

Apelăm la tot Românul cu bun simț, să ne vină întruajutor pentru întemeierea unui fond școlar, din care să putem asigura existența învățătorului din Alba-Iulia (Maieri), — și cunoscîndu-vă simțămintele nobile, ce le aveți pentru neamul nostru, cîtezăm a vă ruga să întreprindeți în cercul cunoscuților o colectă, ear' sumele incurse a le trimite, dimpreună cu lista până la 31 Noembrie a. c. la mîna președintelui comitetului parochial, Florian Rusan, paroch în Alba-Iulia.

Sumele intrate se vor cuita pe cale ziaristică.

Alba-Iulia, 5 Septembrie 1895.

În numele comitetului parochial:

Florian Rusan.

Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta redacțiunea nu primește răspunderea.

Posta redacțiunii.

Dlul —p. universitar în Cluj. E foarte bine scris. Nu credem însă, că am servi cauza lovid acum și noi în cei cari într'adevăr merită ceartă. Afacerea este mult prea gravă, de cît să o scoți în chipul acesta în public. Trebuie în primul rînd consistorul avisat. Profesorii nu pot fi apoi așa aspru acușați, dacă e evi, le vin la școală cu atît de rele dispozițiuni. În alte chestii vîr stăm cu plăcere la dispoziție.

SERVICIUL TELEGRAFIC

al „TRIBUNEI”.

Budapesta, 11 Oct. n. Comisiunea financiară a Casei deputaților a început astăzi desbaterea bugetului pe anul 1896. La întrebarea deputatului Podmaniczky, președintele clubului liberal, ministrul-președinte Bánffy declară, că guvernele precedente nu au recunoscut nici necesitatea, nici posibilitatea curții maghiare independente, și că aceasta nici guvernul actual nu o recunoaște. Planul ca Curtea să fie în Budapesta stabil reprezentată, se speră că va fi în curînd realizat.

„Frankfurter Zeitung” spune, că între principele Ferdinand al Bulgariei și soția s'au iscat serioase divergențe pentru botezul prințului Boris.

Praga, 11 Octombrie n. Anarhistul Hofmann, care a împușcat la Prizbrau trei funcționari de mine, a fost azi executat. El a primit sentența de moarte cu sînge rece și a refuzat consolațiunea religioasă. Seara s'a adunat un grup de socialiști înaintea temniței, strigînd „jos cu furcile”. Poliția 'i-a împrăștiat fără să se fi întemplat vre-un incident.

Budapesta, 11 Octombrie n. Școalele susținute din fondurile școlare a fostelor regimente românești de graniță din comitatele Sibiu, Hunedoara și Făgăraș sînt a se considera în urma unei prea înalte decisiuni nu ca școli a unei reminiuni private, ci ca școli comunale și puse sub supravegherea forurilor administrative.

Bibliografie.

Anunțăm cu plăcere, că în primele zile ale lunii Octombrie a. c. va apare la institutul de editură Ralian și Ignat Samitca, Craiova: „Priveliști din viața”, de cunoscutul scriitor Traian Demetrescu.

Volumul va fi de peste trei sute pagine, tipărit elegant și va cuprinde și portretul autorului, după cea mai recentă fotografie.

A apărut în editura librăriei Ciurcu în Brașov:

„A treia carte de cetire”, pentru copii și copilele din anul al 3-lea și al 4-lea de școală, întocmită de mai mulți prieteni; ai școlii. Brașov 1895. Un vol. în 8° cu 384 pag. Este o urmare a primelor două cărți de cetire pentru școlile primare, apărute în aceeași editură, formînd cu toate acestea o scriere deosebită, de părțile anterioare. Prețul 65 cr. legată.

Piața cerealelor din portul Braila.

Operațiunile efectuate în 27 Sept. 1895.

P. D. Vamvuri lui Peirano fils & Co., grâu 7400 hect. 7.50 lei. S. Schönfeld lui L. Mendl & Co., grâu 550 hect. 7.15 lei. L. Brociner lui Th. Mendl, grâu arn. 2100 hect. 6.40 lei. I. G. Sassu lui M. Weesler, grâu 900 hect. 8.05 lei. G. Grosovici lui Wolff, grâu 2900 hect. 8.30 lei. Banca Agricolă lui L. Mendl & Co., grâu 800 hect. 7.05 lei. Banca Agricolă lui L. Mendl & Co., grâu 1100 hect. 7.05 lei. Banca Agricolă lui B. Kivic, grâu 1600 hect. 7. lei. Jeschek & Co. lui Bercovici, orzoică 20 v. 8 lei. Jeschek & Co. lui O. Silberstein, orz 1000 hect. 6.85 lei. D. Carusso lui Jeteles, orz 680 hect. 6.55 lei. N. Ionescu lui Th. Mendl, orz 820 hect. 6.80 lei. Jeschek & Co. lui B. Kivic, grâu 600 hect. 7.15 lei. Frații Bach lui G. Nicolopole, grâu 3250 hect. 7.95 lei. Domeniul Braila lui Waller Frères, grâu 1000 hect. 9 lei. Domeniul Braila lui Waller Frères, grâu 1500 hect. 9 lei. Domeniul Braila lui Waller Frères, grâu 1200 hect. 9 lei. Domeniul Braila lui Waller Frères, grâu 550 hect. 9 lei.

Cereale sosite;

Pe apă: Grâu 13.950 hect.; secară 1700 hect.; orz — hect.

Pe uscat: Grâu 8350 hect.; secară 4200 hect.; orz 1500 hect.

Călîndarul zilei.

12 Octombrie n. 1895.

Iulian: Muc. Grigorie.

Gregorian: Maximilian.

Soarele: răsare 5.55 apune 5.46 m.

Buletin meteorologic.

Sibiu, 11 Octombrie n. 8 ore dimineața.

Presiunea atmosf. în mm. (Mediul lunar 754.7)	Diferența din prezintă	Temperatura după Celsius	Maximul și minimul de temperatură	Direcția vîntului
754.3	-1.0	+12.2	+24.0 / +9.2	O

Din țeara 11 Oct. n. 7 ore dimineața.

Stațiunile	Presiun. atmosf. în mm.	Temperatura Celsius	Vîntul direcția	tura
Budapesta	780	+11.9	N	3
Sămar	780	+16.2	SO	2
Cluj	753	+17.0	V	2
Orșova	—	—	—	—
Arad	76	+9.8	—	—
Panciova	761	+18.0	V	2

Sosiți în Sibiu

În 11 Octombrie 1895.

Hotel „Neurhrer”. Bordescu cu soția, inginer din Robești. A. Hindy, redactor și Dr. A. Hindu din Cluj. F. Heim, loc.-colonel din Jászbereny. N. Popoviciu, profesor din Brașov. L. Schuller, voiajior din Britan.

Hotel „Împăratul Romanilor”. Zepa, colonel din Cluj. S. Kanitz, voiajior din Budapesta. C. Roman, comerciant din Cluj. Plaschek și Lesskan, sublocotenenți din Brașov. Altman și Pentia, voiajior din Viena. G. Panait și Reinnicanu, ingineri din București.

Hotel „Meltzer”. I. Miklos și D. Gest, comercianți din Toplița. E. Popp, învățător din Dobra. Kolbaszi, neguțator de lemne din Toplița. I. Ekert, neguțator de lemne din Boemia. P. Sendra, învățător din Ripa.

Hotel „Habermann”. I. Iacsa, voluntar din Orăștie.

Teatru orașenesc în Sibiu.

Sămbătă, 12 Octombrie n. 1895.

„Die Schöne Helena”.

Operetă în 3 acte de Offenbach.

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 9 Oct. n. 1895.

Sămînțe	Calitatea per hect.	Prețul per 100 chilogr.	Calitatea per hect.	Prețul per 100 chilogr.
dela	pînă	dela	pînă	
Grâu				
Bănățenesc nou	75	76		
Grâu dela Tisa	75	76		
Grâu „Pesta”	75	76		
Grâu de Alba-Reg.	75	76		
„Bacă”	75	76		
Grâu ung. de Nord	75	76		
Sămînțe, vechi ori noue	Solul	Calitatea per hect.	Prețul per 100 chilogr.	
		dela	pînă	
Secară		70—72	6.65	5.7
Orz	de nutreț	80—82	5.80	6.—
„	de vînsar	82—84	—	—
„	de bere	84—86	—	—
Ovăș	—	89—41	6.40	6.70
Cucuruz (porumb)	bănăț.	75	6.75	6.90
„	de alt solu	75	6.—	6.05
Meiu	—	—	—	—
Hrîșcă	—	—	6.—	6.60
Grâu	Sept.-Oct.	7.01		7.03
„	Mart.-Apr.	6.19		6.21
„	Mai.-Iun.	6.20		6.22
„	Iulie-Aug.	6.20		—
„	Mart.-Apr.	5.79		5.81
„	Oct.	—		—
Produce diverse	Solul		dela	pînă
Săm. de trif.	Lucernă ungurească	35.—	40.—	
„	roșie	55.—	60.—	
„	refinat	—	—	
Oleu de rap.	dela Pesta	58.—	64.—	
Uns. de porc	dela țeară	48.50	49.50	
„	svîntă	53.50	54.50	
„	afumată	—	—	
Său	—	—	—	
Prune	—	—	—	
Lăctar	slavon, nou	18.25	18.75	
„	bănățenesc	17.—	17.50	
Miere	brută	—	—	
„	galbînă străcurată	—	—	
Ceară	de Rosenau	—	—	
Spirt	brut	—	—	
„	Drojdiițe de spirt	—	—	

Cursul pieței din Sibiu.

Din 11 Octombrie n. 1895.

Hartie-monetă română	Cump. 9.50	vînd. 9.54
Lire turcești	„ 10.68	„ 10.76
Imperiali	„ 9.60	„ 9.64
Ruble rusești	„ 1.29	„ 1.29.50
Galbeni	„ 5.65	„ 5.68

Bursa din Budapesta.

Din 9 Octombrie n. 1895.

Renta de aur ung. 6%	—	—
„ de aur ung. 4%	123.50	—
„ ung. val. cor. 4%	98.45	—
Imprumutul căilor ferate ung.	126.70	—
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (1-a emisiune)	123.—	—
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (2-a emisiune)	103.—	—
Bonuri rurale ung.	98.—	—
„ croate-slavone	98.75	—
Obligațiunile desp. regalilor	101.25	—
Imprumut cu premiu ung.	153.—	—
Losuri pentru regularea Tisei și Seghedin	147.—	—
Renta de hîrtie austriacă	101.—	—
„ de argint austriacă	101.—	—
„ de aur austriacă	123.—	—
Losurile austriace din 1860	—	—
Acțiunile băncii austro-ungare	1077.—	—
„ de credit ung.	—	—
„ de credit aust.	—	—
Scrieri fonciare ale institut. de cred. și economii „Albina”	100.75	—
Argintul	—	—
Galbeni împărătești	5.78	—
Napoleon-d'ori	9.63	—
Mărci 100 imp. germane	59.80	—
Londra 10 Livres sterlingi	121.15	—

Bursa de Viena.

Din 9 Octombrie n. 1895.

Renta de aur ung. 6%</

Fabrică de casse.

Am onorul a aduce la cunoștință p. t. publicului, că am mărit atelierul meu și am arănat o fabrică de casse.

Spre încredințare, că furnizez numai marfă bună și frumoasă, servească împregiurarea, că vând casse fabricate exclusiv numai de mine, și stă în voia fiecărui a se convinge cu privilegiul comandelor în atelier despre bunătatea materialului și conștiințioasă executării.

Încredințând p. t. publicul pe deplin, ca atât la cassele nouă cât și la reparaturi și deschideri voi face cele mai ieftine prețuri și voi executa în cel mai conștiințios mod toate comanda, stănez în speranța unei clientele binevoitoare

[2786] 1-6

cu distincă stimă

Gustav Moess,
strada Poplăcii mare Nr. 8.

Tocmai a apărut și se află de vânzare la librăria Institutului Tipografic în Sibiu:

CESTIUNEA NAȚIONALITĂȚILOR
ȘI
MODURILE SOLUȚIUNII SALE
ÎN
UNGARIA
DE
AUREL C. POPOVICI.

Prețul 50 cr. v. a.
cu trimitere postală 55 cr. v. a.

A ășit de sub tipar:

HOMO SUM.

ROMAN

DE
GEORGE EBERS.

Prețul 1 fl. sau 2 lei 50 bani.

Institutul Tipografic în Sibiu.

Legea veterinară.

Atât primăriile comunale, cât și fiecare econom an trebuință să cunoască **legea** numită **veterinară**. Dl Tormay Béla, secretar de stat în ministerul de agricultură, a scos la lumină o **explicare** populară a legii amintite. În această **explicare** se vorbește pe larg despre pasapoarte, de tirgurile de vite, de boalele lipicioase și multe alte lucruri folositoare. Reuniunea agricolă română din Sibiu a tradus această carte în limba română populară. Cartea se numește:

Învățătorul Munteanu

împărtășește economilor cele mai de lipsă cunoștințe

despre

LEGEA VETERINARĂ

și
BOALELE CONTAGIOASE

stând cu dinșii la sfat în lungile seri ale iernii.

De

Tormay Béla.

(134 pag. mari.)

Cartea costă 30 cr. (cu porto postal 35 cr.) și se poate cumpăra dela

Institutul Tipografic în Sibiu.

Pianuri, armoniuri, reparaturi și acordări

se execută în cel mai solid mod și se furnizează sub garanție de mai mulți ani de cătră

F. A. KAUFFMANN,

salon de pianuri și atelier de reparaturi,
Sibiu, Piața-mică 13, Piața-Huet 13.

În deposit se află pianuri: „Belehradek, Reinhold, Raesse, Tintz, Tomaschek și Wlizek“, armoniuri: „Wilux și Wite, d. W. Kare“.

Orgă-armoniuri pentru biserici mai mici și capele asemenea se află în deposit. [2256] 19-32

Două cărți folositoare

pentru țeranul român

au apărut tocmai și se află de vânzare în librăria Institutului Tipografic T. Liviu Albini, Sibiu, strada Măcelarilor 21:

INDREPTAR PRACTIC

ÎN

ECONOMIA RURALĂ

compus de

cel 12 preoți intermitați în Cluj.

Prețul 1 fl. v. a.

COMASĂRILE

de

Elia Dopp.

Prețul 40 cr. v. a.

Pentru porto postal câte 5 cr. mai mult.

Diplomă de onoare.

Institut Tipografic T. L. Albini, Sibiu.

Diplomă de onoare.

Se recomandă a executa următoarele:

OPURI și BROȘURI

Placate

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE CUNUNIE

Carte și epistole

Circulare și preț-curenturi

Note

Mare deposit

de cuverte, cerneală, reînșite de scris,
ceară de pecetluit etc.

Comande din afară

se efectuează repede.

Bilete de vizită

după plac și cerere

Biblioteca populară a „Tribunei“

Diferite cărți științifice și literare

Elegant legate sau broșurate.

Prețuri foarte moderate.

Mare deposit

de hârtie de scris și concept, precum și hârtie fină
de epistole
cu plicuri în caseta.

Dicționar

român-german și german-român.

Strada Măcelarilor 21.

Librărie românească în Sibiu

Strada Măcelarilor 21.